

Єфіменко Анастасія Сергіївна,
студентка юридичного факультету

Науковий керівник – доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
кандидат педагогічних наук, доцент

Маркіна Лідія Леонідівна

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ-ЮРИСТІВ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

Навчально-виховний процес у вищих закладах освіти спрямований на соціальний розвиток особистості юриста. Соціальна компетентність передбачає не лише наявність соціальної активності, соціальної перцепції, здатності встановлювати відносини, а й брати відповідальність у соціальній та професійних сферах. Моральність юриста виявляється у ціннісному ставленні до професійної діяльності, яка передбачає саморегуляцію, вибору рішення на основі відповідальності.

Професійна відповідальність юриста – це інтегративна якість особистості, яка передбачає глибоке розуміння ним соціального значення своєї праці, прагнення до постійного вдосконалення професійної майстерності, позитивну спрямованість на юридичну діяльність, активну громадянську позицію.

На наш погляд, змістовне і практичне забезпечення розвитку професійної відповідальності при підготовці майбутнього юриста реалізується через застосування проблемного та інтерактивного навчання.

Проектування професійно-відповідальних ситуацій та логіка їхнього вирішення здійснюється на основі проблемного навчання. Основним джерелом розвитку творчих здібностей у навчанні виступає проблемно представлений зміст у вигляді системи проблемних завдань різного рівня складності. У структурі навчання домінують діалогові конструкції та пізнавальні завдання, що обумовлюють систематичне створення викладачем проблемних ситуацій, організацію діяльності студентів щодо вирішення проблем, а також оптимальне сполучення їх самостійної пошукової діяльності із засвоєнням ними готових висновків науки [2, с.114].

Основна функція проблемного навчання – засвоєння досвіду творчої діяльності. Але творчість у студентській аудиторії відрізняється від творчого вирішення професійних проблем юристами.

Майбутньому юристу ставляться навчально-професійні проблеми і відкриваються знання, невідомі тільки йому, але відомі вченим, досвідченому юристу, науково-педагогічному працівнику. Схема побудови технології про-

блемно-відповідальних ситуацій виглядає так:

- постановка науково-педагогічним працівником проблемної задачі, що викликає у студентів когнітивний дисонанс та створює проблемну ситуацію;
- усвідомлення, прийняття і вирішення проблеми, у процесі чого студенти опановують узагальненими способами придбання нових знань;
- застосування даних способів для вирішення конкретних систем завдань.

Разом з тим слід зазначити, що проблемно-відповідальні ситуації мають реальний, а не штучний характер. Створення і розв'язання професійно-відповідальних ситуацій посилює усвідомлене ставлення до них, формує розуміння, що існують складні професійні ситуації, коли юрист сам визначає міру своєї відповідальності, та міру відповідальності, яку бере на себе за іншого.

При вирішенні таких ситуацій важливу роль відіграє здатність працювати у команді, налагоджувати сукупність зв'язків у процесі діяльності щодо вирішення пропонованого завдання. Саме робота в рамках інтерактивного навчання заснована на принципі спільної діяльності.

Н. Коломієць зазначає, що, «незважаючи на деякі відмінності у змісті визначення сутності інтерактивного навчання, можна зробити висновок, що всі вони містять такий важливий компонент, як співробітництво учнів на уроці, їх активна взаємодія, спрямована на розв'язання пізнавальних завдань, інтелектуальний розвиток, формування рефлексії і культури міжособистісного спілкування» [1, с. 84].

Слід зазначити, що сполучення проблемного та інтерактивного навчання підсилює позитивну внутрішню мотивацію студентів, їхню зацікавленість у вирішенні проблемного завдання, самостійність та ініціативність.

Отже, формування професійної відповідальності студентів на основі компетентнішого підходу передбачає застосування проблемного та інтерактивного навчання на основі принципу інтеграції.

1. Коломієць Н. А. Інтерактивне навчання: сутність, основні засоби реалізації / Н. А. Коломієць // Наукові записки: Збірник наукових статей Національного педагогічного університету імені М.П. Драгманова / Укл. П.В. Дмитренко, Л.Л. Макаренко. – Випуск LXII (62). – К.: НПУ імені Драгоманова, 2006. – С. 82-90.

2. Маркіна Л.Л. Дидактичні основи розвитку творчої особистості студентів / Л.Л. Маркіна // Наукові записки: Збірник наукових статей Національного педагогічного університету імені М.П. Драгманова / Укл. П.В. Дмитренко, Л.Л. Макаренко. – Випуск LXII (62). – К.: НПУ імені Драгоманова, 2006. – С. 114-120.